

ZEMĚPIS

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět *Zeměpis* má přírodovědný i společenskovědní charakter. Je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (*Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis*), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny přírodních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů. Zeměpis obohacuje v návaznosti na prvouku a na vlastivědu celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života lidí v blízkém území místní krajiny, místní oblasti (regionu), na území České republiky, v Evropě a dalších světadílech. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahu lidí k jejich přírodnímu i společenskému prostředí.

Zeměpis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ v 6. - 9. ročníku. Vyučuje se v jednododinové dotaci v 6. - 9. ročníku (celkem 4 hodiny), zpravidla v přírodovědné pracovně. K preferovaným organizačním formám výuky patří poznávací vycházky, výlety a zájezdy (včetně zahraničních), exkurze a praktická cvičení ve škole i v terénu. Výuka zeměpisu by měla výrazně podporovat používání cizího jazyka a výpočetní techniky s připojením k internetu.

Výuka směřuje zejména k:

- vytvoření pozitivního vztahu k sobě a ke svému okolí (přírodě i společnosti);
- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání různých států a regionů, způsobu života, tradic a kultury místních obyvatel i krásy jejich přírody;
- získání uceleného obrazu o přírodních, hospodářských a sociálních poměrech v naší vlasti, jejím postavení v Evropě a ve světě, o perspektivě jejího dalšího vývoje a o možnostech její prosperity;
- myšlení v evropských a globálních souvislostech;
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu vytvořením vědomí evropské sounáležitosti;
- přípravě žáka na život v současném světě;
- získávání tolerantního postoje k lidem s odlišnou kulturou, náboženstvím, barvou pleti, politickým přesvědčením;
- utváření a rozvíjení základních dovedností, znalostí, hodnot a postojů ve vyučovacích tématech: geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie, přírodní obraz Země, regiony světa, společenské a hospodářské prostředí, životní prostředí, Česká republika, terénní geografická výuka, praxe a aplikace;

- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací.

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PŘEDMĚTU

OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU – 6. ročník			
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo	
Z-9-2-01 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	<ul style="list-style-type: none"> jednoduše vysvětlí, jak vznikl vesmír, hvězdy a další tělesa sluneční soustavy vyhledá tělesa patřící do sluneční soustavy 	VESMÍR <ul style="list-style-type: none"> vesmír vesmír a hvězdy slunce a sluneční soustava 	
Z-9-2-01 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	<ul style="list-style-type: none"> vyhledá základní údaje o Zemi a nejbližších vesmírných tělesech 	PLANETA ZEMĚ <ul style="list-style-type: none"> tvár a rozměry Země 	
Z-9-2-01 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	<ul style="list-style-type: none"> uvede pohyby, které naše Země vykonává a jejich důsledky 	<ul style="list-style-type: none"> pohyby Země – pohyb okolo osy, pohyb okolo Slunce 	
Z-9-2-01 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	<ul style="list-style-type: none"> vyhledá přirozené družice Země, základní údaje o Měsíci, jaké pohyby vykonává 	<ul style="list-style-type: none"> Měsíc – přirozená družice Země 	
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů Z-9-2-01 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	<ul style="list-style-type: none"> popíše hlavní mezníky v dobývání vesmíru, a jak ovlivňují dnešní život 	<ul style="list-style-type: none"> vesmír 	
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí pojmy globus, mapa 	GLOBUS A MAPA <ul style="list-style-type: none"> globus, mapa mapy - měřítko, druhy map, obsah map rovnoběžky, poledníky 	
Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	<ul style="list-style-type: none"> vypočítá vzdálenosti na mapě podle měřítka 	<ul style="list-style-type: none"> práce s turistickou mapou 	
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických	<ul style="list-style-type: none"> ukáže zeměpisné souřadnice míst na Zemi orientuje se při určování časových pásem 	<ul style="list-style-type: none"> určování zeměpisné polohy čas na zeměkouli 	

produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů			
<p>Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</p> <p>Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii</p> <p>Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu</p> <p>Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</p>	<ul style="list-style-type: none"> pracuje s turistickou mapou, znázorní výškopis, polohopis, vysvětlí pojmy související s mapami 	<ul style="list-style-type: none"> výškopis, polohopis práce s turistickou mapou 	
<p>Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii</p> <p>Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</p> <p>Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> zorientuje turistickou mapu, a podle mapy určí světové strany 	<ul style="list-style-type: none"> práce s turistickou mapou panoramatické náčrtky a práce s buzolou 	
<p>Z-9-1-03 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině</p> <p>Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</p>	<ul style="list-style-type: none"> vytvoří jednoduchý panoramatický náčrtek 	<ul style="list-style-type: none"> panoramatické náčrtky a práce s buzolou 	
<p>Z-9-1-03 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině</p>	<ul style="list-style-type: none"> odhadne vzdálenost a výšku v terénu 	<ul style="list-style-type: none"> výškopis, polohopis 	
<p>Z-9-1-03 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině</p> <p>Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské</p>	<ul style="list-style-type: none"> stanoví hlavní složky krajinné sféry 	<p>OBEZNĚ FYZICKÝ ZEMĚPIS – KRAJINNÁ SFÉRA</p> <ul style="list-style-type: none"> krajinná sféra 	

části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)			
Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu Z-9-2-04 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	<ul style="list-style-type: none"> popíše vnitřní stavbu Země, vyjmenuje části oceánského dna, typy pohoří podle vzniku, vnější a vnitřní činitele 	<u>Litosféra</u> <ul style="list-style-type: none"> stavba Země, dno oceánu, zemětřesení a sopečná činnost, vznik pohoří, vnější činitelé - působení tekoucí vody, povrch jako výsledek přírodních činitelů 	
Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím, vymezí podnebné pásy 	<u>Atmosféra</u> <ul style="list-style-type: none"> počasí, podnebí, podnebné pásy 	
Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí pojmy - moře, průliv, záliv, poloostrov, ostrov, na mapě ukáže oceány, studené a teplé proudy 	<u>Hydrosféra</u> <ul style="list-style-type: none"> pohyby mořské vody, vodstvo na pevnině 	
Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	<ul style="list-style-type: none"> uvádí, jak půdy rozdělujeme a jak vznikají 	<u>Pedosféra</u> <ul style="list-style-type: none"> složení půdy, půdní typy a půdní druhy, význam půdy 	
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	<ul style="list-style-type: none"> rozliší vegetační pásy na Zemi a posoudí, k jakému podnebnému pásu patří a vyhledá zástupce rostlin a živočichů, objasní pojem krajina 	<u>Biosféra</u> <ul style="list-style-type: none"> tropické lesy, savany, pouště, polopouště, subtropické oblasti, stepi a lesostepi, lesy mírného pásu, tundry, život v mořích a oceánech, výškové stupně rostlinstva 	
Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybu Země na život lidí a organismů	<ul style="list-style-type: none"> vyhledá rozlohy světových oceánů, seřadí oceány podle rozlohy, na mapě ukáže nejhlubší místa oceánů, okrajová moře, poloostrovy, ostrovy, mořské proudy a porovná hospodářské využití oceánů seřadí světadíly podle rozlohy, popíše polohu světadílu – s jakými světadíly sousedí, které průplavy a průlivy světadílů oddělují, největší ostrovy a poloostrovy na mapě najde významná pohoří, řeky a jezera 	GEOGRAFIE SVĚTADÍLŮ A OCEÁNŮ <u>Světové oceány</u> <ul style="list-style-type: none"> - Atlantský - Tichý - Indický oceán - Severní ledový a Jižní ledový 	

<p>Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</p> <p>Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</p>	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje podnebné pásy do kterých zasahuje daný světadíl, na mapě najde místa s nejvyššímu a nejnižšími teplotami, nejvyššími a nejnižšími srážkami vyjmenuje vegetační pásy do kterých zasahuje daný světadíl, vyhledá a uvede významné rostliny, živočichy a hospodářsky pěstované rostliny tohoto pásu na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin zjistí a uvede počet obyvatel a porovná rozmístění obyvatelstva rozdělí daný světadíl na několik oblastí, které se od sebe odlišují - srovnává lidnatost a hospodářskou úroveň 	<p><u>Afrika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pobřeží, vodstvo, povrch - přírodní poměry, obyvatelstvo - regiony Afriky 	
<p>Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</p> <p>Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</p>	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje podnebné pásy do kterých zasahuje daný světadíl, na mapě najde místa s nejvyššímu a nejnižšími teplotami, nejvyššími a nejnižšími srážkami vyjmenuje vegetační pásy do kterých zasahuje daný světadíl, vyhledá a uvede významné rostliny, živočichy a hospodářsky pěstované rostliny tohoto pásu na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin zjistí a uvede počet obyvatel a porovná rozmístění obyvatelstva rozdělí daný světadíl na několik oblastí, které se od sebe odlišují - srovnává lidnatost a hospodářskou úroveň 	<p><u>Austrálie a Oceánie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pobřeží, vodstvo, povrch - přírodní poměry, obyvatelstvo - regiony Austrálie a Oceánie 	
<p>Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin</p>	<ul style="list-style-type: none"> na mapě ukáže polární oblasti, zhodnotí podmínky života v polárních oblastech 	<p><u>Arktida a Antarktida</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pobřeží, vodstvo, povrch - přírodní poměry, obyvatelstvo - regiony Arktidy a Antarktidy 	

OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU – 7. ročník			
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo	
<p>Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</p> <p>Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</p> <p>Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</p>	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje podnebné pásy do kterých zasahuje daný světadíl, na mapě najde místa s nejvyššími a nejnižšími teplotami, nejvyššími a nejnižšími srážkami vyjmenuje vegetační pásy do kterých zasahuje daný světadíl, vyhledá a uvede významné rostliny, živočichy a hospodářsky pěstované rostliny tohoto pásu na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin zjistí a uvede počet obyvatel a porovná rozmístění obyvatelstva rozdělí daný světadíl na několik oblastí, které se od sebe odlišují - srovnává lidnatost a hospodářskou úroveň 	<p>GEOGRAFIE SVĚTADÍLŮ <u>Amerika</u> - pobřeží, vodstvo, povrch - přírodní poměry, obyvatelstvo - regiony Ameriky</p>	
<p>Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</p> <p>Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</p> <p>Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</p>	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje podnebné pásy do kterých zasahuje daný světadíl, na mapě najde místa s nejvyššími a nejnižšími teplotami, nejvyššími a nejnižšími srážkami vyjmenuje vegetační pásy do kterých zasahuje daný světadíl, vyhledá a uvede významné rostliny, živočichy a hospodářsky pěstované rostliny tohoto pásu na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin zjistí a uvede počet obyvatel a porovná rozmístění obyvatelstva rozdělí daný světadíl na několik oblastí, které se od sebe odlišují - srovnává lidnatost a hospodářskou úroveň 	<p><u>Asie</u> - pobřeží, vodstvo, povrch - přírodní poměry, obyvatelstvo - regiony Asie</p>	
<p>Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a</p>	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje podnebné pásy do kterých zasahuje daný světadíl, na mapě najde místa 	<p><u>Evropa</u> - pobřeží, vodstvo, povrch</p>	

<p>dalších informačních zdrojů Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</p> <p>Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</p>	<p>s nejvyššímu a nejnižšími teplotami, nejvyššími a nejnižšími srážkami</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyjmenuje vegetační pásy do kterých zasahuje daný světadíl, vyhledá a uvede významné rostliny, živočichy a hospodářsky pěstované rostliny tohoto pásu • na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin • zjistí a uvede počet obyvatel a porovná rozmístění obyvatelstva • rozdělí daný světadíl na několik oblastí, které se od sebe odlišují - srovnává lidnatost a hospodářskou úroveň 	<p>- přírodní poměry, obyvatelstvo - regiony Evropy</p>	
---	--	---	--

OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU – 8. ročník

RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí pojmy poloha a tvar 	GEOGRAFIE ČR <u>Přírodní podmínky</u> - poloha, tvar
Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	<ul style="list-style-type: none"> určí typy reliéfu, vysvětlí, jak se měnil povrch ČR v geologických dobách, zařadí jednotlivá pohoří podle mapy do základních horopisných celků 	- povrch a jeho členění – vznik a vývoj reliéfu, horopisné celky
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí rozložení teplot a srážek, zjistí nejmenší a největší naměřené hodnoty 	- podnebí – teploty a srážky, podnebné oblasti
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	<ul style="list-style-type: none"> na mapě ukáže významné řeky, jezera, rybníky a přehrady a zjistí jejich využití 	- vodstvo
Z-9-1-03 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí rozdíl mezi půdními typy a půdními druhy 	- půdy
Z-9-1-03 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	<ul style="list-style-type: none"> určí hlavní oblasti flóry a fauny a výškové stupně rostlinstva vyhledá pomocí mapy chráněná území 	- rostlinstvo a živočišstvo - ochrana přírody
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	<ul style="list-style-type: none"> zjistí počet obyvatel ČR podle posledního sčítání, vysvětlí pojmy porodnost, úmrtnost, přírůstek obyvatelstva a urbanizace rozdělí obyvatelstvo podle pohlaví, věku, ekonomické aktivity, podle národností a národnostních menšin najde kraje a významná sídla 	<u>Obyvatelstvo</u> - základní údaje o obyvatelstvu - rozdělení obyvatelstva - sídla

Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy		
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	<ul style="list-style-type: none"> stanoví hlavní průmyslová odvětví, na mapě ukáže hlavní průmyslové zóny 	<u>Hospodářství</u> - PRŮMYSL – paliv, energetický, hutnický, strojírenský, chemický, stavebních hmot, spotřební
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	<ul style="list-style-type: none"> porovná příklady chovaných hospodářských zvířat, vyjmenuje hlavní hospodářsky pěstované plodiny 	- ZEMĚDĚLSTVÍ – chov hospodářského zvířectva, zemědělská půda a pěstování plodin, po-travinářský průmysl
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	<ul style="list-style-type: none"> rozezná druhy dopravy a jejich význam a problémy 	- DOPRAVA – železniční, vodní, silniční, le-tecká, potrubní
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	<ul style="list-style-type: none"> posoudí význam služeb a na mapě ukáže nejvyhledávanější místa z hlediska cestovního ruchu 	- SLUŽBY – rekreace, cestovní ruch - Zahraniční obchod
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	<ul style="list-style-type: none"> popíše kraje, na které je ČR rozdělena, vysvětlí, čím se který kraj podobá a čím se liší od sousedních regionů a co je pro daný kraj typické 	<u>Kraje ČR</u> - poznání 14 krajů ČR
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům Z-9-1-04 vytváří a využívá osobní myšlenkovou (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	<ul style="list-style-type: none"> seznámení s největšími městy kraje 	<u>Místní region</u> - poznání místního regionu

OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU – 9. ročník

RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
<p>Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</p> <p>Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států</p> <p>Z-9-3-04 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</p> <p>Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozdělí státy podle geografické polohy, rozlohy a lidnatosti vyjmenuje příklady státních hranic a hlediska, která se uplatňují při jejich rozlišení vyjmenuje politické formy států (republika, monarchie..), vyhledá příklady, uvede, které převládají v současném světě vyjmenuje příklady nezávislých států, závislých států, unitárních států a federativních států - vysvětlí rozdíly mezi těmito typy států uvede typy politické moci ve státě a způsoby, jakými je politická moc uplatňována rozdělí státy světa podle stupně hospodářského rozvoje uvede mezinárodní politické organizace a seskupení, jejichž součástí je i ČR, zhodnotí jejich význam uvede ohniska neklidu v současném světě, objasní hlavní příčiny konfliktů 	<p>POLITICKÝ ZEMĚPIS</p> <ul style="list-style-type: none"> - poloha, rozloha, lidnatost - státní hranice - státní zřízení - způsob vlády - stupeň rozvoje států světa - mezinárodní politické organizace a seskupení - ohniska neklidu v současném světě
<p>Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa</p> <p>Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel</p>	<ul style="list-style-type: none"> vypočítá přírůstek obyvatelstva na modelových příkladech, zjistí, uvede příklady států s kladným a záporným přírůstkem, porovná tyto státy, vyhledá nejnovější údaje o počtu obyvatelstva, uvede pravděpodobný budoucí vývoj porovná rozmístění obyvatelstva na Zemi vysvětlí pojmy: migrace, imigrace, emigrace rozdělí obyvatelstvo podle ras, jazyků vyjmenuje nejvýznamnější náboženství ve světě rozdělí obyvatelstvo podle věku, pohlaví a ekonomické aktivity porovná venkovská a městská sídla, jejich význam v minulosti a dnes, vysvětlí pojmy: urbanizace, aglomerace, konurbace, megalopole, uvede konkrétní příklady států, ve kterých s těmito městskými sídly setkáváme vysvětlí pojem: územní struktura měst; objasní, jakou úlohu plní různé části města 	<p>OBYVATELSTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> - obyvatelstvo světa a jeho početní růst - rozmístění obyvatelstva - územní pohyby obyvatelstva - lidské rasy, národy, jazyky - náboženství ve světě - struktura obyvatelstva - městská sídla – proces urbanizace - územní struktura měst
<p>Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozliší hlavní skupiny hospodářské činnosti, vyjmenuje hospodářské systémy v minulosti a v dnešní době 	<p>SVĚTOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - světové hospodářství

<p>světové surovinové a energetické zdroje Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</p>	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí rozdíly mezi jádrovými a periferními oblastmi, uvede příklady těchto oblastí vyjmenuje různé typy zemědělství, uvede, ve kterých oblastech světa se s nimi setkáme, vybrané zemědělské plodiny zařadí do podnebných pásů, na mapě ukáže hlavní oblasti pěstování těchto plodin, uvede příklady různých chovů hospodářských zvířat a zhodnotí jejich význam v různých částech světa vyhledá, uvede hlavní rybolovné oblasti na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin, posoudí jejich význam pro jednotlivá průmyslová odvětví vyjmenuje hlavní průmyslová odvětví těžkého a spotřebního průmyslu vyjmenuje druhy dopravy, porovná jejich význam (rozvoj) dříve a dnes zhodnotí význam služeb pro obyvatelstvo na mapě ukáže hlavní oblasti cestovního ruchu vysvětlí pojmy: import, export, aktivní a pasivní obchodní bilance uvede nejdůležitější centra světového obchodu a hlavní hospodářské organizace ve světě 	<ul style="list-style-type: none"> - průmysl - zemědělství - služby - mezinárodní obchod - hlavní hospodářské organizace ve světě
<p>Z-9-2-04 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje složky životního prostředí, rozliší životní prostředí z hlediska kvality uvede přímé a nepřímé vlivy lidských zásahů do životního prostředí rozdělí přírodní zdroje, uvede důsledky těžby nerostných surovin, zdůvodní nutnost chránit zdroje pitné vody před znečištěním - objasní, které faktory se podílejí na ohrožení půdy v krajině a proč dochází k pustnutí krajiny doloží, jak průmyslová výroba a doprava ovlivňují ovzduší, vysvětlí pojmy: imise, emise, kyselé deště, skleníkový efekt 	<p>VLIVY ČLOVĚKA A LIDSKÉ SPOLEČNOSTI NA KRAJINU</p> <ul style="list-style-type: none"> - lidé a životní prostředí - přírodní zdroje - půdy a životní prostředí - vzduch a životní prostředí
<p>Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin Z-9-5-vádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků02 u, prostorové rozmístění</p>	<ul style="list-style-type: none"> objasní pojem: krajina; uvede, čím je krajina tvořena vysvětlí pojem: přírodní krajina; uvede vnitřní a vnější činitele, které krajinu utvářejí uvede hlavní lidské činnosti, které se nejvýznamněji podílejí na přeměně krajiny 	<p>KRAJINA, PŘÍRODA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - krajina součástí přírody - přírodní krajina - kulturní krajina

hlavních ekosystémů (biomů) Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí		
	<ul style="list-style-type: none"> • na konkrétních příkladech doloží, jak narušené životní prostředí negativně působí na zdraví člověka • vyjmenuje příklady nejzávažnějších globálních problémů současnosti • uvede, jakými konkrétními způsoby se lidé, mezinárodní organizace, nevládní organizace a instituce podílejí na ochraně životního prostředí • uvede příklady chráněných území v ČR • navrhne příklady výrobních postupů, šetrných k životnímu prostředí 	VLIV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ NA ČLOVĚKA, OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ - životní prostředí a naše zdraví - globální ekologické problémy - ochrana ŽP
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí pojem: živelní pohroma; uvede příklady živelních pohrom • uvede hlavní zásady chování při vzniku živelních pohrom a kontakty (důležitá telefonní čísla), kam se obrátit při nebezpečí • uvede hlavní zdroje možných nebezpečí v regionu • uvede předměty, které patří do evakuačního zavazadla 	OCHRANA ČLOVĚKA PŘI OHROŽENÍ ZDRAVÍ A ŽIVOTA - živelné pohromy - opatření chování a jednání při nebezpečí živelných pohrom v modelových situacích
Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	<ul style="list-style-type: none"> • uvede, ukáže, kterými prvky je tvořena • místní krajina • objasní, které faktory se podílejí na ohrožení místní krajiny, navrhne, jakým způsobem se lze bránit proti poškozování krajiny 	TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA - Krajina a životní prostředí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

- Z-9-1-02p rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii
- Z-9-1-04p získá osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, umí ho popsat a určit jednoduché vazby, vyjádří, co mu prospívá a škodí
- Z-9-2-02p objasní důsledky pohybu Země
- Z-9-2-04p uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost
- Z-9-2-04p uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu
- Z-9-3-02p vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány
- Z-9-3-03p rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů
- Z-9-3-03p charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států
- Z-9-4-02p uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel
- vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace
- Z-9-5-01p umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny
- Z-9-5-02p uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek
- Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
- Z-9-6-01p vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy
- Z-9-6-02p charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
- Z-9-6-03p určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy
- Z-9-6-03p rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost
- Z-9-6-03p uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva
- Z-9-6-04p vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti
- Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu

Z-9-7-03p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě